

تألیف : جرجی زیدان

ترجمه : آقای سید محمد کاشانی زاده

تاریخ طبقات امم یا تسلسل بشریت

این کتاب که آقای آقاسید محمد کاشانی زاده فرزند آیه الله آقای حاج آقاسید ابوالقاسم کاشانی زحمت ترجمه آن را بعهده گرفته اند کتاب نفیسی است که برای اولین بار در ایران ترجمه منتشر میشود . این کتاب حاوی مطالبی است علمی ، طبیعی ، اجتماعی که از ریشه و مبدأ و اصل سلسله های بشریت چگونگی نشوونما و انتشار آن در عالم تقسیمات آنها بطوائف ، و قبائل ، و اصناف ، و اختصاصات بدنی ، و عقلی ، و ادبی ، و پیدایش ، و مهاجرت ، مسکن ، و عادات و آداب ، و اخلاق ، و آدیان ، و سایر احوالات آنها گفتگو میکند و مابین ترجمه نفیس را بتدریج در این مجله منتشر و بعدها نیز ممکن است آن را جداگانه یکجا بچاپ برسانیم .

جلوه

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه مؤلف

انسان از زمان قدیم مایل بوده باحوال مردم دنیا ، و عادات ، و اخلاق ، آنها آشنا شود ولی بعلمت جهل و فراهم نبودن وسائط نقلیه بمقصود نمیرسیده . بهمین جهت حتی از عادات و اخلاق و حالات داخلی و خارجی همسایگان خود بی خبر بوده است .

اول کسیکه برای این مقصود بنای مسافرت را گذارد و کتب او در دست است (هیرودتس) مورخ معروف و جهانگرد مشهور بود که در پنج قرن قبل از میلاد مسیح زیست میکرد . و مشهورترین امی را که شناخته ، و جمع بین تاریخ و توصیف آنها را کرده . ایرانیها . مصریها . یونانیها بوده اند بعد از او اشخاص زیادی از یونانیها و غیره بیلا و ممالک معموره دنیا که در زمان خودشان وجود داشته مسافرت کرده اند که از جمله عربها هستند که در این راه پیش از سایرین بمقصود رسیده و کتب جغرافیائی از قبیل کتابهای (المسالک و الممالک) با

(تقویم البلدان) و کتب جغرافیائی دیگری باقی گذارده‌اند. و امت‌هایی را که در زمان خود می‌زیسته‌اند ضمن بیان وضع جغرافیائی ممالک و بلاد و یا تحت عنوان مسافرت‌های خود مانند ابن فضلان، و غیره ذکر کرده‌اند.

ابن فضلان در مسافرتی که اوائل قرن چهارم هجری به کشور (صقالیه) شبه جزیره بالکان کرده کشور بلغار، و عادات اقوام آنرا توصیف نموده. و بزرگ پسر شهریار در کتاب خود موسوم به (عجائب الهند) همین کار را کرده. و مقدس در کتاب موسوم به (احسن التقاسیم فی معرفة الاقالیم) از آداب، و عادات، و اخلاق بعضی اقوام و ملل گفتگو کرده است. و همچنین مسافرت‌های ابن جبیر، و ابن بطوطه و امثال آنها.

همه اینها در توصیف امم و اخلاق و آداب آنها که معروف همان زمان بوده خدمت بسزائی کرده‌اند.

بعضی از مؤلفین عرب در کتب ادب، و تاریخ، و سیاست، به تعریف و توصیف و مزایای امم معروفه زمان خود فصولی تخصیص داده‌اند که از جمله آنها (حسن بن عبدالله) است در کتاب (آثار الاول فی ترتیب الدول) فصل مخصوصی که مشتمل بر چندین صفحه است در وصف احساس مردم، و اختلاف اصناف، و اطوار، آنها ذکر شده. و امم معروف زمان خود را: ایران، عرب، ترک، روم، دیلم، کرد، بربر، ارمن، هند، حبشه، معرفی کرده، بجه قسمتی از اخلاق بلکه مناقب آنها را هم توصیف نموده است.

شاید اول کسی که از اعراب امم و طبقات مختلفه آنها را توصیف کرده. ساعد بن احمد آندلسی، قاضی طلیطله، در اواسط قرن پنجم هجری بوده و کتابی با اسم (طبقات امم) تألیف کرده و ملل عالم را بر دو طبقه تقسیم نموده است. اول مردم ممالکی که به فرهنگ و علوم اهتمام داشته دوم مللی که بفرهنگ و علوم اهمیت زیادی نینداده‌اند. طبقه اول راهش ملت ذکر کرده: ایران، هند، کلدان، عبران، یونان، روم، مصر مفلول، و طبقه دوم عبارت‌اند: از چین، یاجوج و ماجوج، ترک، سریر، برطاس، خزر، لان، صقالیه، برگز، روس، برجان، برابره، و اصناف مختلف سودان که حبشه، و نوبه، و زنک، و غیره است.

ساعد بن احمد، به توصیف ملل و اممی که نسبت بعلوم اهتمام داشته‌اند اکتفا کرده و مقداری از علوم، و علماء، و آراء فلسفی، و اجتماعی و علمی و کتب مهمه، با مردمان نامی آنها را ذکر کرده است.

این کتاب هر چند کتاب مفیدی است، ولی رویهم‌رفته غیر از آن مقصودی است که ما در کتاب خود آنرا تعقیب کرده ایم. زیرا ساعد بن احمد، در اغلب

اکتفا به آثار علمی امم مثل (تاریخ آداب اللغة) نموده . و امم وحشی و غیر متمدن را که در اواسط یا جنوب افریقا یادر پست و بلندیهای محیط زندگی میکرده اند منقرض نشده است . ناگفته نماند که قدهام و پیشینیان عرب و سایرین در شرح مسافرتها و تواریخ و تقویم های خود اوصاف بعضی ملل را با مبالغات و خرافات و افسانه های غیر قابل قبول زیادی ذکر کرده اند . مثلاً مورخ فتوحات اسکندر مقدونی مینویسد . اسکندر با اقوامی جنگیده که سر آنها مانند وحشی ها و هر کدام شش دست داشته اند . و بالشکر لاک پشت واژدها رزم کرده . و حتی اشکال آنها را هم در کتب خود کشیده اند (۱) و مسلماً تمام اینها از مبالغات قرون وسطای اروپا است . و غرب هم همین مبالغات را داشته است .

مسعودی ، در جزائر دریای چین ، مردمان سفید پوستی را ذکر کرده که گوشهای آنها سوراخ و صورت آنها مانند سیرفلادی که با چکش کوفته شده و مردی دیگری که کف پای آنها درازتر از یکدفعه بوده است . قزوینی . اقوامی را معرفی کرده که بشکل انسان ولی صورت آنها در سینه قرار گرفته بوده . یا مردمانی که قامت آنها یکدفعه و لغت و عور زندگی میکرده . یا اقوام دیگری که صورت آنها شبیه به سگ ولی سایر اعضاء آنها مانند بدن انسان بوده و سایر چیزهایی که بآدم نزدیک ولی مخالف اصول طبیعت است .

تمدن امروزه به دورترین نقاط : افریقا ، امریکا ، جزایر هند) و غیره راه یافته و در اثر تسهیل وسائط نقلیه و کثرت تجارب ، و اطلاعات ، مسافرت و دسترسی بآن نقاط آسان شده است امروزه درس (طبقات امم) که مبنی بر مشاهدات ، محسوسات ، و مباحثات است در دنیا مانند سایر علوم که تمدن جدید بآن محتاج شده یکی از فروع علوم طبیعی گشته است

جهان گردان و سیاحان و کسانی که در این راه مسافرت کرده در احوال ملل و اختلاف طبقات آنها در قطعات پنجگانه دنیا مطالعات و تفحصاتی که کرده اند قیافه ، طبائع بدنی ، عادات و آداب ، و ادیان هر قوم ، و نسبت هر مردی را ب مردم دیگر از حیث نسب ، جنس ، تشابه عقلی و بدنی ، با فروع و امثال آنها هوش نشو- و ارتقاء مقتضی آنست توصیف نموده ، و باین قسمت علم دیگری افزوده و آن را (اتنولوژی) **Ethnology** نامیده اند . این علم فرعی از علوم . (انترپولوژی) **Enthropology** (علم انسان شناسی) و مخصوص بمعرفت احوال مردمان مختلف وحشی است که در اواسط یا جنوب افریقا . یا جزائر اقیانوس

(۱) مراجعه باشکال و تصاویر مذکوره در کتاب دیگر ما بنام (تاریخ آداب اللغة العربیه صفحه ۲۹۷ جلد دوم) بنمایید

ساکن یا آمریکا و استرالیا و غیره زندگی میکرده که گذشتگان ما اطلاع بر آن پیدا نکرده بوده اند .

علم (طبقات امم) از نقطه نظر تاریخ از علوم مهمه و بلکه اساس فلسفه تاریخ است زیرا اخلاق و طبائع و عادات امم را گذشته از سیما و قیافه و ظواهرشان شرح میدهد و کسانی را که جویای علت سقوط یا قوام و انتظام و ترقی قومی باشند کمک مینمایند .

مقصود ما از این کتاب علمی ، طبیعی ، اجتماعی ، همین بود که ذکر شد و در تألیف آن به قواعد علمی که اروپائیاها وضع نموده اند . (اطلاعات و کشفیات و آثار تاریخی آنها از اواسط قرن نوزدهم گذشته تا ابتداء قرن بیستم حالیه) تکیه نموده و پیروی کرده ایم . زیرا آنها درجه بدرجه بقدری در این فن ترقی کرده اند که از توصیف بسیط ، مشاهدات و نظریات خود را با علل و توجیه و نتیجه ذکر کرده اند .

وصف طبائع مردم قبل از اکتشافات جدید پراز مبالغه و خرافات بوده و امروزه یکی از علوم حقیقی شده که مبنی بر مشاهدات . و مباحثات . و محسوسات است .

اروپائیاها ابتداء بحث خود را روی قاره ها . و مساکن . و کشورها . قرار داده و سپس در میان نژادهای مختلفه بشر و تأثیر آنها در اقلیم و شعب آنها صحبت کرده و انواع امم را بطبقاتی تقسیم نموده اند . و این تنها راهی است که ما هم در تألیف این کتاب پیونوده ایم . اینک مهمترین کتبی را که در تألیف کتاب از آنها پیروی کرده ایم ذکر میکنیم .

1. Worlds inhabitant, by G. T. Bettany, London 1892
اول کتاب سکنة عالم . تألیف تبانی طبع لندن سال ۱۸۹۲
2. Worlds religions by G. T. Bettany, London 1890
دوم کتاب آریان عالم تألیف تبانی چاپ لندن سال ۱۸۹۰
3. Worlds of to day by D. R. H. Moncrieff 6 vols, London 1907
سوم عالم امروز . درشش جلد تألیف مونکریف چاپ لندن سال ۱۹۰۷
4. The worlds peoples by A. H. Keane, New York 1908
چهارم مردم عالم تألیف دکتر کین چاپ نیویورک سال ۱۹۰۸
5. Anthropology by A. B. Tylar, London 1890
پنجم علم انسان شناسی . تألیف تیلر چاپ لندن سال ۱۸۹۰

اکنون به تحقیق در مباحث کتاب خود و چیزهایی را که از این کتب گرفته میبرد ازیم. مادر ترتیب این کتاب و طرز ابواب آن از کتاب (مردم دنیا) تألیف (دکتر کین) پیروی کرده ایم زیرا طبقات امم را باعتبار ترقی آنها یا باعتبار صعود آنها به نردبان انسانیت بطوریکه طبیعت نشو و ارتقاء مقتضی آنست ترتیب داده ایم. این کتاب تازه ترین کتابی است که در این باب تألیف شده فقط چیزی که ما در درس های خصوصی خودمان بدان افزوده، یا در نتیجه مطالعات از کتاب های دیگر استنباط کرده ایم آنست که از حیث اختیار موضوع، یا اختصار و تطویل کلام رویه را که ملائم و موافق با طبیعت و ذوق خوانندگان است اتخاذ کرده ایم.

موضوع کتاب

در همز زمین (ژئولوژی) زمین شناسی

در اصل انسان و مهدو مرکز اولیه و تاریخ او قبل از تاریخ يك مقدمه راهنما نوشته و گفته ایم که چگونه پله به پله ترقی نموده و از گیاه خواری بدرست کردن نان، و بختن گوشت، و از زندگانی در غارها به ساخت ابنیه و قصور و از پوشیدن برک درخت و پوست حیوانات بلباس بافته و دوخته. پرداخته است. تاریخ سخنگویی او از زمانی است که لغات او اصوات غیر فصیحه بوده و پس از آن اصوات فصیحه گردیده و بتدریج اختراع کلمات و ارقام و غیره را نموده است.

معروف تر و مشهورترین ادیان را مجملًا ذکر میکنیم، تا خوانندگان در ضمن مطالعه با اسم ادیان بدرجات مدنیت بنی آدم آشنا شوند. و پس از آن بموضوع نزدیک تر شده و مردم روی زمین را بچهار طبقه تقسیم نموده ایم.

اول سیاه پوستان. یا زنگیان. که پست ترین طبقات مردم و بردوا هستند. اول — شرقی ها که در جزائر هند غربی یا استرالیا میباشند. دوم — غربی ها که در اواسط و جنوب افریقا. باختلاف نقاط و طبائع زندگی میکنند در این امم اطوار عجیب و غریبی است که هر مطالعه کننده را متعیر مینماید.

دوم منول — که به جا بجا شدن از تبت پای تخت منول اصلی از

زنگی‌ها جدا شده اند و در آن‌یه برای شما توصیف خواهیم کرد که چگونه با آنجا انتقال یافته و بر حسب اختلاف منطقه و سرزمین متنوع گشته و مغول شده‌اند . و پس از آن به اکادیا ، سومریا ، هبیروریها ، مغول تاتار ، مغول تبتی ، مغول چینی ، مغول هندوچینی ، و مغول اگیانی ، یا مغول اقیانوسیه منقسم گردیده اند .

سوم هندیا یا باصطلاح سرخ بوستان امریکا ، در این فصل چنانچه ملاحظه خواهید نمود از آنها صحبت کرده و گفته‌ایم که چگونه به آسیا و اروپا از زمانیکه تاریخ توانسته است ابتداء آنها درك کند جلاء وطن نموده می‌زیسته‌اند .

فصولی چند از طبائع و احوال ، و مختصری از خصائص آنها و اینکه (اسکیموها) در منتهای شمالی تا (فویژی) در منتهای جنوبی متفرع شده اند نگاشته ایم .

چهارم قفقازیا . متدین ترین طبقات بشر بوده اند . اولاً گفته ایم چگونه از مهد انسان اولی در (مالزی) به شمال افریقا مهد جنس قفقازی منتقل شده . و اینکه در آنجا چگونه نژاد قفقازی پیدا شده است . و پس از آن از افریقا به اروپا از راه خشکی که تا آنوقت یعنی در عصر قدیم هنوز بین اروپا و افریقا موجود بوده دامن کشیده . و از شمال افریقا به بلندترین نقاط آسیا منتقل و از اینها دسته جات (آری) متولد شده و باروپا جلاء وطن کرده‌اند . و پس از آن امم و قبائل مختلف در عصر تاریخ از قبیل یونان ، رومان ، تیوتون ، اجداد امم زنده امروزه هم نیز باروپا منتقل شده‌اند .

مقصود ما از (آری) غیر از (آری) های شرقی است که به هند ، ایران و غیره انتقال یافته اند ، و نیز غیر از قفقازیا هستند که به (پولی نیز) منتقل گردیده اند .

شرحی از طبائع ، عقول ، اخلاق ، آداب ، عادات ، ادیان ، و اجسام امم ، و علاقه آنها را به امتی که از آن جدا شده اند اختصاراً نگاشته و البته طریقه اختصار را هم از این جهت مراعات نموده‌ایم که اگر میخواستیم موضوعات را بتفصیل بیان کنیم باید برای هر يك از این طبقات کتاب جداگانه بزرگی بنویسیم و لذا برای استفهام و تسهیل وصول بمقصود تمام آنها گراور کردیم . و در آخر کتاب فهرست فصول و موضوعات ، و آخرین اسامی امم را مطابق حروف ابجد ترتیب دادیم . امیداریم که تألیف این کتاب از عهده انجام غرضی که خواسته‌ایم برآید . یعنی اذهان را برای فهمیدن تاریخ عمومی ، و فلسفه تاریخ ، و شناختن انسانیت امم ، و طبائع ، و اخلاقتان حاضر نموده لذت و فایده بخشد

از خدا کمک